

Ainevaldkond „Kunstiained“

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunstiõpetus, mida õpitakse 1.–8. klassini ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini. Kooli administratsiooni otsusega on kolmanda kooliastme kunstitunnid koondatud 7.–8. klassi, selleks, õpilane keskenduks 9. klassis lõpueksamitele ning seda toetavatele õppeainetele. Seega kunstiõpetust 9. klassis ei õpetata. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti järgmised:

Õppeaine	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
kunst	4,5	3	3
muusika	6	4	3

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud on saavutatavad.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on tugevalt seotud kunstide ja kultuuriga laiemalt. Kunstid aitavad kujundada väärtushinnanguid, kasvatavad empaatiavõimet, arendavad kriitilist mõtlemist ning on olulised suhtlusvahendid nii igapäevaelus kui ajaloolises kontekstis. Pildiline kujutamine ning helide maailm on inimkonna kultuuri kujunemise alus ning just kunstid on need, mis loovad aluse eneseväljendusoskusele. Seetõttu on eriti oluline tekitada lapses huvi valdkonna vastu juba noores eas, arendades visuaal- ja muusikakeele tajumise oskusi, mis võimaldavad tal kujuneda eetiliste ja esteetiliste väärtustega inimeseks, kes teadvustab iseene

sidet kultuuriga ning oskab hinnata nii Eesti kui maailma kultuuripärandit. Kunstid vähendavad ärritust ja stressi ning mängivad olulist rolli terve psüühikaga inimese kujunemisel.

Kunstid arendavad õpilases eelkõige nägemis ja kuulamisoskust, mille abil ta end ümbritsevat tajub ja tõlgendab. Kunstiõpetus ja muusika aitavad õpilasel kogetut mõista kultuuri kontekstis ning suunavad teda analüüsima nii iseenda kui kaasõpilaste tegevust.

Kunstidega tegelemine annab loomingulised oskused, mis ei arenda mitte ainult ilumeelt, vaid aitavad ka igapäevaeluga toime tulla. Loovus aitab noorel luua end ümbritsevas ruumis parem ja harmoonilisem keskkond. Kunstide algupära ja arengu mõistmine kujundavad kultuuriteadliku inimese, kes mõistab lisaks kunsti esteetikale ka seda, mis on visuaalne ja heliline müra.

Kunstide ainevaldkond pakub häid võimalusi kunstiõpetuse ja muusika lõimimiseks. Muusika saatel on võimalik joonistada või maalida ning selle läbi kirjeldada oma emotsioone. Ühe ajastu kunsti ja muusika kooskäsitlemine avardab aga kultuuri- ja ajaloo teadmisi (näiteks põhikooli kolmandas astmes Vassili Kandinsky teooriad ja Arnold Schönbergi muusika maailmasõdade kontekstis).

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Valdkonnaülene lõiming: Kuna koolis õpivad vene emakeelega lapsed ainekava “Eesti keel teise keelena” alusel on oluline õpet lõimida eesti keele ja kirjanduse tundidega. Koolis viiakse kunsti ja eesti keele tunde läbi ühiselt kahe õpetaja koostöös. Kirjanduse ja muusika tundides kasutatakse keeleõppe tõhustamise eesmärgil samu tekste.

Lõiming toimub ka matemaatikaga, kuna juba I kooliastmes keskendutakse kunstitundides baasgeomeetria õpetamisele. III kooliastmes õpitakse tundma lihtsamaid geomeetrilisi kehasid, mida toetavad joonestamise tunnid. Seoseid luuakse arhitektuuriga, teemadena nt kuldlõige/Fibonacci spiraal. Muusikatundides toetatakse matemaatikaalaseid teadmisi ja oskusi nootide, taktide ja rütmi lugemisega.

Lõiming loodusõpetuse ja bioloogiaga toimub taimede, lindude ja loomade kujutamise kaudu II kooliastmes. III kooliastmes keskendutakse inimese kujutamisele. Muusikaõpetuses käsitletakse seoseid looduse ja helipala harmoonia ning terviklikkuse vahel; tähelepanu suunatakse ka loodushelidele ja tehiskule mürale.

Lõiming ajaloo põhikooli I kooliastmel toimub läbi seoste otsimise geomeetriliste kujundite ja muistsete kultuuride vahel, nt püramiid kui kolmnurk. II kooliastmel on teemadeks nt “Tutanhamoni portree” (näo proportsioonid), “Vana-Egiptuse pinnareljef” (skulptuur), “Vana-Kreeka keraamika. Mütoloogia” (vaas ja inimese proportsioonid), “Keskaegne kostüüm”, “Gooti Tempel/vitraaž”.

Kolmanda kooliastme teemad on nt “Antiik ja kaasaegne” (arhitektuuri võrdlemine), “Renessanslik portree ja modernne” (realistlik ja stiliseeritud portree) , “Baroklik ja rokokoolik soeng” , “Impressionism ja tehnilised saavutused” jne.

Üldpädevuste arengu toetamine ja õppekava läbivate teemade käsitlemine:

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Niisamuti arvestatakse riiklikkus õppekavas kõikide kirjeldatud läbivate teemade rakendamist. Üldpädevuste saavutamist toetab nimetatud õppeainete lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Oluline on õpetajate ja õpilaste omavaheline koostöö.

Üldpädevuste kujundamine ja rakendamine on kooskõlas Põhikooli riiklikus õppekavas sätestatuga.

Üldpädevuste toetamine kunstide valdkonnas ainetundide sees toimub järgmiselt:

- 1) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – ilumeele kujundamine ja eetilise mõtlemise arendamine, oma ja võõra kultuuripärandi tundmine;
- 2) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – rahvuslike laulude tundmine ja laulmine, eneseväljendusoskus;
- 3) **enesemääratluspädevus** – oskus iseenda loomingut analüüsida ning põhjendada oma valikuid
- 4) **õpipädevus** – oskus oma aega planeerida, oskus näha ja rakendada terviklikku loomingut
- 5) **suhtluspädevus** – muusikalise ja kunstilise väljendusoskuse kujundamine, mis toetab õpilase üldist suhtlusoskust ja tähelepanuvõimet
- 6) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – matemaatiliste kujundite tundmine ja oskuslik kujutamine, matemaatiliste seaduspärasuste tunnetamine ning rakendamine muusikas ja kunstis, ebaharmonia tajumise oskus
- 7) **ettevõtlikkuspädevus** – ideede arendamine ja nende teostamine praktikas
- 8) **digipädevus** – muusika- ja pilditöötlusprogrammide kasutamine, arvuti kasutamine kirjaliku töö teostamisel

Läbivate teemade toetamine kunstide valdkonna ainetundide sees kooliastmeti toimub järgmiselt:

1) elukestev õpe ja karjääri kujundamine

I kooliaste: õpilane omandab esmased sotsiaalsed oskused nagu eneseväljendusoskus ja suhtlusoskus; ta õpib läbi loovate ja mänguliste ülesannete positiivset suhtumist õppimisse ning kujundab oskust näha ja edasi anda teda ümbritsevat igapäevaelu;

II kooliaste: õpilane arendab oma sotsiaalseid oskusi nagu eneseväljendusoskus ja suhtlusoskus;

ta õpib ülesandeid iseseisvalt lahendama, enda tegevust kontrollima ning siduma oma loomingut enda individuaalsete huvidega; end ümbritseva, nt töömaailma kujutamine (kunstiõpetuses täiskasvanute ametite kujutamine);

III kooliaste: õpilane kujundab oma sotsiaalseid oskusi nagu eneseväljendusoskus ja suhtlusoskus; ta teadvustab oma võimeid, huvisid ja vajadusi ning tal kujuneb välja võimekus töötada nii iseseisvalt kui grupis; end väljendades ja loominguliselt lähenedes suudab ta teha otsuseid edasiõppimisvõimaluste või karjäärivalikute osas;

2) keskkond ja jätkusuutlik areng

I kooliaste: õpilane kogeb end ümbritsevat tehislikku - ja looduskeskkonda, ta annab edasi looduse tähtsust ja ilu nii laulus kui pildis ja muudes tegevustes või objektides;

II kooliaste: õpilane tajub end ümbritsevat tehislikku - ja looduskeskkonda, ta tarvitab taaskasutatavaid materjale (nt loob muusikat või kunsti kasutades selleks ebatavapäraseid, loomingulisi ja kättesaadavaid vahendeid);

III kooliaste: õpilane mõistab end ümbritsevat tehislikku - ja looduskeskkonda, ta näeb loodust kui harmoonilist terviksüsteemi ja selle seoseid inimesega; ta loob projekte, mis kajastavad looduse ilu, aga ka keskkonna ja inimarengu probleeme;

3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

I kooliaste: õpilane omandab esmased sotsiaalsed oskused, mille abil ühiste eesmärkide nimel töötada (ansambel muusikaõpetuses, grupitöö kunstiõpetuses ning oma valikute tutvustamise oskus);

II kooliaste: õpilane arendab oma sotsiaalseid oskusi nii individuaalsete kui grupis tehtud loominguliste tööde teostamisel ja nendes peituvate ideede selgitamisel;

III kooliaste: õpilane leiab loomingulisi võimalusi enda arvamuse väljendamiseks nii individuaalselt kui koostöös teistega;

4) kultuuriline identiteet

I kooliaste: õpilane osaleb oma kultuurikeskkonna tavades (nt jõuludekoratsioonide valmistamine, jõululaulude laulmine) ning leiab ühisosa teiste kultuuridega (nt erisused jõulutradsioonides eesti ja vene kultuuris);

II kooliaste: õpilane teadvustab ja austab eri kultuure ning väljendab neid muusikas ja pildis;

III kooliaste: õpilane tunneb eri kultuure ning kasutab sellealaseid teadmisi oma loomingus;

5) teabekeskond ja meediakasutus

I kooliaste: õpilane kasutab kunstide ainevaldkonnas omandatud suhtlemis- ja eneseväljendusoskust oma igapäevaelus; ta kogeb end ümbritsevat visuaalset ja helilist keskkonda;

II kooliaste: õpilane kasutab kunstide ainevaldkonnas omandatud suhtlemis- ja eneseväljendusoskust oma igapäevaelus; tal kujuneb võime eristada poolleiolevat ja terviklikku

teost, mis arendab tema üldist visuaalse ja helilise maailma tajumise oskust;

III kooliaste: õpilane kasutab kunstide ainevaldkonnas omandatud suhtlemis- ja eneseväljendusoskust oma igapäevaelus; ta omandab oskused analüüsida end ümbritsevat üldist visuaalset ja helilist materjali ja keskkondi, sh linnaruumi, veebikeskkondi jne, mida ta suudab kriitiliselt hinnata;

6) tehnoloogia ja innovatsioon

I kooliaste: õpilane kasutab mõnd lihtsamat arvuti joonistusprogrammi (nt Paint) ning omandab oskused valmistada kahe- või kolmemõõtmelist mudelit/maketti; ta töötab individuaalselt ja rühmas; õpilane õpib kasutama mõnd lihtsamat noodistusprogrammi (nt Chrome Music Lab);

II kooliaste: õpilane omandab oskused kasutada arvuti joonistusprogramme jm pilditöötlusprogramme (nt Canva), muusikatöötlusprogramme (nt Online Sequencer); ta oskab valmistada kahe- või kolmemõõtmelist mudelit/maketti; ta töötab individuaalselt ja rühmas;

III kooliaste: õpilane kasutab vabalt pilditöötlusprogramme, muusikatöötlusprogramme; ta oskab valmistada omanäolist kahe- või kolmemõõtmelist mudelit/maketti; ta töötab individuaalselt ja rühmas;

7) tervis ja ohutus

I kooliaste: õpilane saab kunsti- ja muusikatundidest eelkõige vaimseid, sotsiaalseid ja emotsionaalseid hüvesid, mida ta järk-järgult teadvustab; ta õpib töövahendeid ohutult kasutama;

II kooliaste: õpilane saab kunsti- ja muusikatundidest eelkõige vaimseid, sotsiaalseid ja emotsionaalseid hüvesid, mida ta teadvustab ja analüüsib; ta oskab töövahendeid ohutult kasutada;

III kooliaste: õpilane saab kunsti- ja muusikatundidest eelkõige vaimseid, sotsiaalseid ja emotsionaalseid hüvesid, mida ta mõistab ja analüüsib; ta oskab töövahendeid ohutult kasutada;

8) väärtused ja kõlblus

I kooliaste: õpilane õpib tundma sotsiaalselt kõlbelist eneseväljendusoskust; ta teadvustab ja austab oma ja võõrast kultuuri;

II kooliaste: õpilane omandab sotsiaalselt kõlbelise eneseväljendusoskuse; ta mõistab ja austab oma ja võõrast kultuuri;

III kooliaste: õpilane omandab sotsiaalselt kõlbelise eneseväljendusoskuse; ta mõistab ja austab oma ja võõrast kultuuri; tal hakkab kujunema oma maailmavaade ning oskus seda väljendada.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse kooli õppekavast, mis on kooskõlas riikliku õppekavaga. Käesolev dokument käsitleb õppe kavandamist ja korraldamist spetsiifiliselt kunstide ainevaldkonnas.

Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi-ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 2) võetakse arvesse Narva eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi ning rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info-ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus-ja linnakeskkond, arvuti-ja multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitlus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.6. Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamine on numbriline (välja arvatud 1. klassi esimeses ja teises trimestris) ning selle käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktsepteerimiseks. Kool

näeb hindamist kui koostööd õpetaja ning õpilaste vahel, kus kõik osapooled on pidevas arengus. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Õpiülesanded ja hindamiskriteeriumid tehakse selgeks õppeveerandi alguses ning enne iga uue ülesande lahendamist.

Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Õppetöös kasutatakse võtet, kus lõplikule tööle eelneb mitu harjutusülesannet, mis aitavad õpilasel paremini seda õppeeesmärke ning oma saavutusi parandada. Kunstitundides kasutatakse ka poolaasta või aasta lõpus tehtud tööde eksponeerimist klassiruumi kõi koridori seinal, mis annab võimaluse tehtud tööle tagasi vaadata ning aitab kaasõpilastelt tagasisidet saada.

Õppetundides arvestatakse ka tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälisist tegevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusika- või kunstiolümpiaadil).

1.7. Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Kool loob õppimiseks tingimused, mis toetavad õpilase õpihimu, motiveeritust ja eesmärkide seadmist. Kunsti ja muusikatunnid arendavad õpilase loovat eneseväljendusoskust, kus arvestatakse iga õpilase individuaalsust ning isiklike seisukohti. Õppetunnid toimuvad enamasti klassiruumis, mis on varustatud õppeks vajaliku sisustuse ja materjalidega. Kool korraldab koostöös vanematega ühiste töövahendite hankimise kogu klassile, mis tagab õppetöö sujuvuse. Õpet korraldatakse ka õues (linnaruumis, pargis, kooli ümbruses jne), samuti kohalikes kultuuriasutustes nagu Narva Muuseumi Kunstigalerii ja Narva Linnus, Geneva kontserdimaja, kultuurimaja Rugodiv, Narva Vaba Lava, Narva kunstiresidentuur. Õppekeskkonna loovad ka koolikontserdid ning muud koolisisesed ja -välised üritused.

Kunsti õpetamiseks on olemas:

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalik pind eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) piisav valgustus tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalus;
- 3) kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed.

Muusika õpetamiseks on olemas:

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobiv teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritav ruum;
- 2) klaver, noodijoonestikuga tahvel;
- 3) musitseerimiseks vajalikud pillid: Orffi instrumentarium (rütmi-ja plaatpillid);
- 4) tehnovahendid kontakt-ja digiõppe korraldamiseks: fono-ja videoteek, salvestatud muusika esitamise vahendid (arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused (äpid), nt noodistusprogramm, salvestusprogramm jt; videoprojektor.

2. Ainekavad

2.1. Kunst

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine eesmärk on arendada suhtlusoskust, ilumeelt ja eetilisi arusaamu, oskust kultuuriga suhestuda ja olla kultuurikandja. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirja- ja lugemisoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igapäevale. Inimesi ümbritsev keskkond on sageli märkide ja objektide omavaheliste suhete maailm, mida on vaja osata tõlgendada ja kriitiliselt hinnata. Ümbritseva mõistmine kaasajas on alati tugevas seoses ajalooaga. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis tulevad kasuks eri inimtegevuse valdkondades, õpetades nii probleemilahendusoskusi.

Õppeaine lähtealused on:

- 1) Maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine (artefaktid, kujutised, tekstid, esemed, ehitised, ruumisuhteid). Visuaalkultuur sisaldab tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne), samuti juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid jm).
- 2) Kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, mis vastab kindlale ühiskonnale ja ajaperioodile. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst on alati seotud moraali ja ühiskondlike kokkulepetega.

3) Kunstitunnid on koostöö õpetaja ja õpilaste vahel, kus õpetaja suunab õpilasi väärtustama ajalugu ja kultuuri ning näeb iga õpilase individuaalseid oskusi ning potentsiaali. Õpetaja suunab õpilasi ülesandeid lahendama viisil, kus õpilane saavutab vajalikud baasoskused toetamaks üldist kujutamisoskust (geomeetrilised kujundid, rakud, anatoomia jne) kui ka arvestades nende enda huvisid (omanäoline käekiri, vabalt valitud teemad või töövahendid jne).

4) Kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam motivatsiooni leidmine, loominguline ja otsinguline tee, tagasiside ning refleksioon. Kool kasutab meetodit, kus mingil teemal tehakse läbi mitmeid harjutusi ning sealt edasi liigutakse juba tervikliku ja läbimõeldud töö või projekti suunas. Tundides arvestatakse iga õpilase individuaalseid huvisid ja nende rakendamist õppeülesannetes. Kunstitunnid annavad õpilasele osaoskused, mis võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgsest käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel. Kunsti osaoskused on:

1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);

2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);

3) loomine (eesmärgipärane väljendus-ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);

4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine). Õpitulemuste sõnastamisel arvestatakse kooli eripära ning peetakse pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas plaanimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

2.1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
--------------------	---------------------	----------------------

<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboliseid oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult; 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstiteid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega. 	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboliseid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstiteede või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstiteid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.
---	--	--

2.1.3. Õpitulemused ja õppesisu

1.klass	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid; 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnik, vorm, värv, kompositsioon, sisuelemendid); 3) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 4) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; 5) mõistab, mida tähendab olla pildi autor.</p>	<p>1) sümbolid nagu tähestikutähed, geomeetrised kujundid (ring, ruut, kolmnurk); ruudustiku ja joonestiku meetod, kujundite ja joonte vahelised proportsioonisuhteid, servad; 2) geomeetria põhinevate elementide kompositsioon, loodud kompositsiooni kirjeldamine; värvipaleti valik vastavalt etteantud värvusele, selle seos esemega (kollane, punane, sinine ring jne); 3) töövahendite õige kasutamisoskus (ohutusnõuded); 4) geomeetria ja inimesi ümbritsevate esemete vahelised seosed; 5) oma nime kirjutamine pildi allkirjana.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine; loomine Õpilane: 1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstiteoseid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; 2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi; 3) õpib keelt läbi kunsti.</p>	<p>1) elementide kombineerimine pilditervikuks, värvide ja tehnika valik kui esmane eneseväljendusoskus; 2) kahe- ja kolmemõõtmelised geomeetrised kujundid - kokkupanek, värvimine, kompositsiooni/dekoratsiooni loomine; detailide värvimine, lõikamine ja kokkupanek objektiks; 3) värvide ja vormide väljendamine matemaatiliselt ja keeleliselt.</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid; 2) kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd.</p>	<p>1) oma nime ja vanuse kirjutamine, enda tutvustamine; oma tehtud pildi lühikirjeldus; 2) end iseloomustava objekti või värvi kirjeldamine ja selle väljendamine visuaalkeele kaudu.</p>
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine.</p>	
2. klass	
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnik, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); 3) tunneb muuseumis käitumise reegleid; 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;</p>	<p>1) materjalide analüüs (kahe- ja kolmemõõtmelised tööd); visuaalteoste vaatlemine - tagaplaan, esiplaan; portree, looduspildi ja natüürmordi eristamine – suuline analüüs; lasteraamatute illustratsioonid; 2) looduspildi kombineerimine – osade ja detailide omavaheline sobivus (joonistamine, maalimine, voolimine, kleepimine, lõikamine, rebimine); värvid, kui keskkonna loojad ja kirjeldajad; 3) käitumine muuseumiruumis - kuulamine-vaatamine, küsimuste küsimine;</p>

<p>5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; 6) mõistab, mida tähendab olla pildi autor.</p>	<p>4) looduslikud materjalid kui töövahendid, materjalide õige käsitlemine (pliiatsi hoidmine ja sellele jõu rakendamine); 5) lihtsustatud eluslooduse kujutamine; 6) järjepidev nime kirjutamine oma töödele.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine; loomine Õpilane: 1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; 2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.</p>	<p>1) etteantud materjalide, tehnika ja žanri põhjal esemete või tööde teostamine; 2) oma tööprotsessi mõtestamine ja kirjeldamine.</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid; 2) kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd.</p>	<p>1) etteantud töö komponentide loominguks kasutamine (väljalõigete värvimine ja dekoreerimine); tervikteose valmistamine nii üksi kui gruppitööna; 2) joonistatud või meisterdatud esemete rolli kirjeldamine igapäevaelus.</p>
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine. Õppekäigud Näituse külastamine Narva Keskraamatukogus või Narva Muuseumis.</p>	
<p>3.klass</p>	
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); 3) tunneb muuseumis käitumise reegleid; 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; 6) mõistab, mida tähendab olla pildi autor; 7) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.</p>	<p>1) proportsionisuhete visuaalne analüüs, lihtsamate objektide iseseisev konstrueerimine läbi geomeetriliste kujundite (elus ja eluta loodus); värviopeetus – värvide segamise skeemide maalimine; töövahendite ja tehnikate tundmine, nende erinevused (must-valge, pliiatsijoonistus, kriidid, kollaaž, guaššvärvid, vesivärvid jne); meeleolu tajumine läbi värvide; 3) käitumine muuseumiruumis - kuulamine-vaatamine, küsimuste küsimine; 4) töövahendite eesmärgipärane kasutamine (töövahendite korrashoid ja materjalide taaskasutus); 5) igapäevaste kolmemõõtmeliste esemete uurimine ja nende kujutamine kahemõõtmeliselt/kolmemõõtmeliselt; 6) õpilane kui omanäoline autor, kes leiab abivahendeid kasutades oma isikliku lahenduse; 7) mõne lihtsama arvuti joonistusprogrammi kasutamine (<i>Paint</i>).</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine, loomine Õpilane:</p>	<p>1) oma mõtete edasiandmine läbi visuaali; kunst kui üks igapäevase suhtlemisoscuse kujundaja; 2) piltide ja/või objektide kaudu end ümbritseva keskkonna kujutamine.</p>

<p>1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; 2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.</p>	
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid 2) kirjeldab etteantud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd</p>	<p>1) vestlused kunstist ja õpilaste huvidest; 2) õpilase suuline analüüs oma töö kohta.</p>
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine. Õppekäigud Võimalusel Narva Kunstigalerii külastamine.</p>	
<p>4. klass</p>	
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul; 2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab tuntumaid kunstnikke; 3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi; 6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/vormi, materjali ja otstarbe vahel; 7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.</p>	<p>1) värvide segamise elementaartabel; lokaalsed, kromaatilised ja akromaatilised värvid, nende erinevused; sooja ja külma koloriidi segamine ja kasutamine; esi- ja tagaplaan, õhuperspektiiv, kompositsiooni tasakaal pildil; 2) liikide ja žanrite eristamine kujutavas kunstis; kunstiterminite tundmine ja kasutamine; olulised kunstnikud ja nende teosed, eripärased tehnikad (Eduard Wiiralti “Tiiger”, õpilasepoolne tõlgendus); 3) Kuidas muuseumis käituda ning milliseid näitusekohti on võimalik külastada Narva linnas, arutelud. 4) taaskasutatavate materjalide märkamine ning nende loominguline kasutamine; 5) kultuurimälestised Narvas - kultuurimälestis pildis või sõnade kaudu; 6) tarbeeseme suurus, vorm ja materjal selle otstarbe ja kasutatavuse aspektist; ümbritseva keskkonna kirjeldamine piltide ja/või objektide abil; 7) lihtsamad arvuti joonistusprogrammid.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane: 1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele; 2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.</p>	<p>1) piltide loomine ja kirjeldamine etteantud igapäevaelu teemal; 2) inimese figuuri visandid, inimene ja keskkond, pildi suuline kirjeldamine.</p>
<p>Loomine Õpilane:</p>	<p>1) lihtsustatud kahe- ja kolmemõõtmeliste inimese figuuride uurimine ja loomine;</p>

<p>1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;</p> <p>2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.</p>	<p>Näo ja keha kujutamine kasutades lihtsamaid proportsioonireegleid;</p> <p>Tegevustiku valimine – inimene ja keskkond;</p> <p>kahe-ja kolmemõõtmeliste lindude-ja loomade kujutiste uurimine ja loomine, kasutades lihtsaid proportsioonireegleid;</p> <p>ruumiliste kehade modelleerimine läbi valguse ja varju (nt kera, kuup jne);</p> <p>2) kunstijutustus – tuntud autor, töö loomine lähtuvalt kunstnikust (stiil, teema jne).</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;</p> <p>2) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;</p> <p>3) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.</p>	<p>1) kirjeldamine visuaali ja sõnade kaudu – pildi joonistamine ning tehtu suuline analüüs; tööde analüüs individuaalselt ja grupis.</p>
<p>Praktilised tegevused</p> <p>Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine.</p> <p>Õppekäigud</p> <p>Võimalusel Narva Kunstigalerii külastamine (valikuliselt üks püsiekspositsioon).</p>	
<p>5. klass</p>	
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul;</p> <p>2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab tuntumaid kunstnikke;</p> <p>3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;</p> <p>4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;</p> <p>5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;</p> <p>6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;</p>	<p>1) inimeste omapärased jooned; kahemõõtmeline inimpea profiilis ja otsevaates;</p> <p>inimene ja liikumine töö- ja looduskeskkonnas, keha dünaamika; erinevate pooside visandamine;</p> <p>ruumiliste kehade vaatlus - ja võrdlus, nende kirjeldamine ja kujutamine lähtudes erinevatest valgustingimustest (valguse ja varju suund keral, kuubil jne);</p> <p>eseme ja erinevate osade ja pindade suhe, pinnafaktuur;</p> <p>objektide kujutamine ning nende peegeldus vees;</p> <p>2) monokroomne, akromaatiline ja kontrastne koloriit;</p> <p>konkreetne ja abstraktne kunstis;</p> <p>kunstiliigid ja žanrid - kunstiteose sisu ja vormi erisus teoses;</p> <p>3) kunstimuuseumi ja galerii funktsioon, muuseumi tüüpide eristamine</p> <p>4) taaskasutatavad materjalid meie ümber ja nende kasutamine.</p> <p>5) olulisemad kultuurimälestised Narvas ja Eestis; detailid ja märgid linnaruumis - analüüs;</p>

<p>7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.</p>	<p>6) šriftid: kiri ja pilt kui tervikteos; 7) lihtsamad arvuti joonistusprogrammid.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane: 1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele; 2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.</p>	<p>1) igapäevaelu disainivormid: loodusvormide stiliseerimine ning nende põhjal rahvusornamendi loomine; 2) oma idee teostamine etappide kaupa (selgitus- kavandamine-materjalide valik-töö teostamine-reflekteerimine ja konsulteerimine-lõpliku töö analüüs).</p>
<p>Loomine Õpilane: 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades; 2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.</p>	<p>1) maastik, silmapiir – ruumilisuse edastamine perspektiivivõtte kaudu; 2) rahvusornamentide kasutamine loomingulises töös.</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt; 2) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid; 3) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.</p>	<p>1) erinevate ajastute kunstiteoste võrdlus ja analüüs – maailmakuulus kunst vs õpilase isikupärane tõlgendus; 2) töö analüüsi eri vormid (suunavad küsimused ja praktilised suulised harjutused).</p>
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine. Õppekäigud Võimalusel Narva Kunstigalerii või NART-i külastamine.</p>	
<p>6. klass</p>	
<p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul; 2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab tuntumaid kunstnikke; 3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii</p>	<p>1) kolmanda astme värvid, värvikontrastid (punane - roheline, kollane - lilla, sinine - oranž), harmoonilised värvikombinatsioonid; piiratud ja piiramata pind, dünaamiline ja staatiline kompositsioon; sümmeetria ja asümmeetria ning kompositsiooni tasakaal; inimesed erinevates liikumise asendites, inimeste eripära (vanus, rass, rahvus jm) lihtsustatud vormis; visandamine natuurist;</p>

<p>või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;</p> <p>4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;</p> <p>5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;</p> <p>6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;</p> <p>7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.</p>	<p>2) kunstijutustus - kultuurimälestiste ja kunstiteoste analüüs ja nende tänapäevane tõlgendamine õppetöös (koopamaaling, Egiptuse friisid, Vana-Kreeka ja - Rooma kunst, erinevad stseenid keskaja maalil, nt. "Surmatants"); kunstiliigid, žanrid ja tuntuimad stiilid (renessanss, barokk, rokokoo, klassitsism);</p> <p>3) turvaline ja asjalik käitumine muuseumis, galeriis, virtuaalnäitusel;</p> <p>4) taaskasutatavate materjalide kasutamine õppetöös;</p> <p>5) suurimad kultuurimälestised maailmas ja Eestis;</p> <p>6) seosed tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;</p> <p>7) lihtsad arvuti joonistusprogrammid (digitaalne joonistus või maal); autorluse üldised põhimõtted ning kujutiste salvestamise ja jagamise hea tava.</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane:</p> <p>1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;</p> <p>2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.</p>	<p>1) kujundite, märkide ja sümbolite leidmine ning kasutamine meedias, nende analüüs; sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani; oma isikliku teose loomine kasutades veenmistehnikaid;</p> <p>2) traditsioon ja uuenduslikkus disainis (tuntud tootemärgid, uus vorm, materjal, funktsioonid; logo vaibamustrist, pakendist vms (vorm, kiri, värvilahendus, seos tootega).</p>
<p>Loomine Õpilane:</p> <p>1) loob omanäolisust taotlede kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;</p> <p>2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja tövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.</p>	<p>1) pöörd- ja kandiliste kehade ruumiline kujutamine; eseme mahu modelleerimine valguse ja varju abil (valgus, läige, langev- ja omavari refleks, täis- ja poolvari); lineaarperspektiiv ühe paralleeljoonte kokkulangevus punktiga;</p> <p>2) iseseisev või gruppitööna teostatav kolmemõõtmelise teose valmistamine vastavalt võimalustele – skulptuur, installatsioon; võtted loomade visandamiseks ning nende põhjal loomadest mustri loomine – rütm vs taust.</p>
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane:</p> <p>1) analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;</p> <p>2) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma</p>	<p>1) erinevate ajastute kunstiteoste võrdlus ja analüüs – maailmakuulus kunst vs õpilase isikupärane tõlgendus</p> <p>2) töö analüüsi eri vormid (suunavad küsimused ja praktilised suulised harjutused).</p>

tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid; 3) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.	
Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine. Õppekäigud Võimalusel Narva Kunstigalerii või NART-i külastamine.	
7.klass	
Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) analüüsib suuliselt enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta; 3) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt; 4) kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab tuntumaid kunstnikke; 5) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama; 6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer; 7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi; 8) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi 9) uurib ja kasutab õpetaja abil ja iseseisvalt peamisi tootekujunduskunsti ja joonestuse mõisteid.	1) graafilise töö algoskused ja eseme graafilise kuju analüüs; esemete ning nende kujutiste vaatlemine ja vastandamine, nende iseloomulike tunnuste esiletõstmine: must ja valge pind – silmade treenimine; inimkeha ehitus ja selle mahud ning inimese kujutamine erinevates positsioonides (istuv, otsevaates, profiilis); mitmefiguuriline kompositsioon; inimese miimika ja karakter; satiir (nt karikatuur); erinevad kirjatüübid ja kirja kasutamise võimalused kompositsioonis; esemete ja objektide kombinatoorika ruumis ja tasapinnal; erinevate materjalide kujutamine; 2) inimese, looduse ja tehisevormide stiliseerimine (20. saj. kunsti põhjal); kujutatavate vormide lihtsustamise ja üldistamise printsiibid; värvisümboolika kristlikus kunstis; värvikooskõlad; pildi värvianalüüs kunstivoolude põhjal (impressionism, pointillism, postimpressionism); 3) interneti otsingumootor (kunstnikud, kunstiteosed, ajastud); täpsustatud pildiotsing; 4) kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldõige); ruumiillusioonid joonperspektiivi ühe koondpunkti ja kahe koondpunkti abil ning kasutades värvuste optilise segunemise seaduspärasusi (op-kunst); abstraktne kompositsioon (fauvism) geomeetriline ja vabakompositsioon; 6) logo joonistamine; 7) värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal; erinevad värvused (ooker, türkiis jne); 8) digitaalse keskkonna hindamine, selle turvalisus ja eakohasus; 9) joonestusvõtted Eesti igapäeva elu disainis.

<p>Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane: 1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist; 2) märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid; 3) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.</p>	1) kompositsiooni loomine lähtuvalt ajastust, joonistamisostkustest; 2) keskkonna kujundamine sise- ja välisruumis; 3) tasapind vs ruumilisus – kuidas tekivad ruumilised kujundid?
<p>Loomine Õpilane: 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstiteoseid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades; 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; 3) oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.</p>	1) masinaehituse joonestamise alused lihtsate geomeetriliste vormide kujutamisel, ISO standardid; ruumilised esemed tasapinnalistena (Monge'i meetod); lihtsamad joonised ja projektsioonilahendused, nt detailid kaks- ja kolmvaates; 2) loovülesannete iseseisev konstrueerimine toetudes joonestamise põhimõtetele; 3) näituse planeerimine grupitööna.
<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara; 2) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloo kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale; 3) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte; 4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid; 5) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi.</p>	1) erinevate ajastute kunstiteoste võrdlus ja analüüs – maailmakuulus kunst vs õpilase isikupärane tõlgendus; kunstivoolu iseloomustav sõnavara; 2) kunstijutustus – Andy Warhol 3) joonestamise tähtsus kui esemelise maailma tajumise alus; 4) töö analüüsi eri vormid (suunavad küsimused ja praktilised suulised harjutused).
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine. Õppekäigud Võimalusel Narva Kunstigalerii või NART-i külastamine.</p>	

<p>8.klass</p> <p>Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine Õpilane: 1) analüüsib suuliselt enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta; 3) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt; 4) kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab tuntumaid kunstnikke; 5) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama; 6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer; 7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi; 8) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi 9) uurib ja kasutab õpetaja abil ja iseseisvalt peamisi tootekujunduskunsti ja joonestuse mõisteid.</p>	<p>1) maaliteose loomine spontaanselt (muusika saatel) ja kavandi alusel; värvisegamisoskus - rikkalik värvipalett vs monokroomsus; teose vaatlus ja selle põhjal oma idee teostamine, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;</p> <p>2) kaader ja kadreerimine (ka foto- ja videokunsti): üldplaan, detail - teadmiste rakendamine tööde teostamisel; nüüdisaegsed kunstivormid nagu installatsioon, performans;</p> <p>3) kunstiraamatute/ajakirjade analüüs; 4) kunstnikujutustus – graafika eesti kunstis; 5) tuntuimad kunstimuseumid ja -galeriid Eestis – tutvustus;</p> <p>6) tootedisain, digitootedisain, teenusedisain, tööstusdisain, graafiline disain, sotsiaalne disain; kirjaoptika, <i>lettering</i> ja kalligraafia disainülesannete lahendamisel;</p> <p>7) visuaalkultuuris levinumad värvikasutused (hooaegadega seotud värvid riidemoes); vähemalt ühe enda poolt valitud visuaalkultuuri näite vormi ja värvikasutuse analüüs; 8) digitaalsed tehnoloogiad (foto, video, animatsioon).</p>
<p>Plaanimine ja ideede arendamine Õpilane: 1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist; 2) märkab ja kirjeldab igapäevaelu probleeme, mida lahendades läbib kõik disainiprotsessi etapid; 3) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga.</p>	<p>1) kunstiteose kavandamine toetudes tundides käsitletule; 2) sise- ja välisruumi kujundamine; 3) tasapind vs ruumilisus – kuidas tekivad ruumilised kujundid ning kuidas mõjutab ruumilisust värvikasutus või erinevad graafilised tehnikad.</p>
<p>Loomine Õpilane: 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades; 2) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; 3) oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule.</p>	<p>1) aksonomeetria eri liigid (ristisomeetria, kabinetprojektsioon, erinevad perspektiivi tüübid; kahe- ja kolmemõõtmelised kujundid lähtudes looduslikest- ja tehisobjektidest ning keskkondade erinevatest vaatepunktidest; 2) materjalide, tehnika ja väljendusvahendite valik loovtöö teostamiseks lähtuvalt ideest ja eesmärgist 3) tööde eksponeerimise oskused kooli ruumis ning selle suuline analüüs publikule.</p>

<p>Refleksioon, analüüs ja kriitika Õpilane: 1) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara; 2) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale; 3) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte; 4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid; 5) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi.</p>	1) erinevate ajastute kunstiteoste võrdlus ja analüüs – maailmakuulus kunst vs õpilase isikupärane tõlgendus; kunstivoolu iseloomustav sõnavara; 2) loomade anatoomia vs kunst; 3) joonestamise tähtsus kui esemelise maailma tajumise alus; 4) töö analüüsi eri vormid (suunavad küsimused ja praktilised suulised harjutused); 5) tööde kavandamine projekti raames eesmärgiga koostada näitus; kavanditest lõpliku teoseni.
<p>Praktilised tegevused Koolikeskkonna kaunistamine: tööde näitus kooli ruumis, jõuludekoratsioonide valmistamine Õppekäigud Võimalusel Narva Kunstigalerii või NART-i külastamine.</p>	
<p>9.klass - kunstiõetust ei õpetata.</p>	

.2. Muusika

2.2.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest ning tänapäevasest pedagoogika teadmusest ja kogemusest.

Maailma ja Eesti muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset. Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist ja loomingulist eneseväljendust;
- 2) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 3) õpilase muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 4) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdielus osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana.

2.2.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
--------------------	---------------------	----------------------

<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest;</p> <p>2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused;</p> <p>3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;</p> <p>4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid;</p> <p>5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid:</p> <p>2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;</p> <p>2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmisel, pillimängus, omaloomingus ja muusikalisel liikumisel;</p> <p>3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;</p> <p>4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;</p> <p>5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;</p> <p>6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;</p> <p>7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;</p> <p>8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;</p> <p>9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;</p> <p>10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p> <p>taktimõõtu 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).</p>	<p>Õpilane:</p> <p>1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;</p> <p>2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel;</p> <p>3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansambelis);</p> <p>4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel;</p> <p>5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid;</p> <p>6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;</p> <p>7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust;</p> <p>8) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;</p> <p>9) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;</p> <p>10) teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältused, rütmifiguurid ja pausid:</p>
---	--	---

		<p>kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.</p>
--	--	---

2.2.3. Õpitulemused ja õppesisu

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
1.klass	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming</p> <p>Laulmine Õpilane:</p> <p>1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris;</p> <p>2) väljendab (lauldes) muusika sisu ning meeolelu;</p> <p>3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>4) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M. Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks);</p> <p>5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;</p> <p>6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>1) õpilaste julgustamine laulda vabalt ja hea meelega; laulmine kogu klassiga ja pingiridade kaupa; õige sisse- ja väljahingamise ning kehahoiaku selgitamine; seismine, istumine toolil; laulmine lahtise suuga;</p> <p>2) muusika meeolelu määratlemine selle kuulamise kaudu ning väljendamine kehaga;</p> <p>3) laulud ja mängud, mis hõlmavad kehalist aktiivsust (kükitamine, koputamine, plaksutamine, põlve patsud, käeliigutused kui sõnad (katus, teretamine, söömise imiteerimine); laulud ilmastikust ning helide imiteerimine käepäraste vahenditega; kadri- ja mardipäeva laulud, jõululaulud;</p> <p>4) tuntumate laulude valik vastavalt eale ja keeleoskusele; „Eesti hümn“ – esimene salm; hümn kui mõiste; „Kevadel“ (Juba linnukesed...), „Mu koduke“, Tiliseb, tiliseb aisakell“;</p> <p>5) tutvumine laulupidude traditsiooniga – mis on laulupidu?, esituste vaatamine, õpetaja selgitus ning õpilase refleksioon, laulukoor;</p> <p>6) noodijoonestik, noot (noodipea ja noodivars), viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt, heliredeli lugemine ja laulmine; rütmisilbid TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A; SO-MI-RA astmed ja noodist laulmine, astmemudelid, käemärgid; lihtsamate rütmide plaksutamine; korrektsus noodivihikus; lihtsamate märkide mõistmine kõnes ja kirjas, nende samastamine.</p>
<p>Pillimäng Õpilane:</p> <p>1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates <i>ostinato</i>'des ja/või kaasmängudes;</p> <p>2) musitseerib löök- ja rütmipillidel esmaseid mänguvõtteid kasutades;</p> <p>3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>1) Carl Orffi pillide nimetamine tunnis kasutatavate pillide või reproduktsioonide järgi; pillide kirjeldamine või joonistamine; rütmi lugemine ning edasiandmine keha liigutuste kaudu: koputused, marssimine, plaksutamine;</p> <p>2) Orffi pillid (rütmimunad, kellamängud, triangel, kuljused, Aafrika pillid, metallofon);</p> <p>3) rütmide ja koputuste omavahelise seose tajumine ja selgitamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane:</p> <p>1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas;</p> <p>2) kasutab liikumisel muusika</p>	<p>1) lihtsamad liigutused muusika saatel, nt kükitamine, kummardamine, rütmi plaksutamine ja -koputamine, loodusnähtuste ja tegevuste imiteerimine (ole tasa, kuula kõrvaga jne); ringtantsud;</p>

<p>väljendusvahendeid; 3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 4) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.</p>	<p>2) tempo, dünaamika, meloodia, rütm; 3) tuntuimad tantsulaulud: „Kehaosad“, „Lehvita“, „Värvid“ ; koostööoskus ja ohutusnõuded rühmas töötamisel; 4) notatsioon – meetrum: pikk-lühike, kiiresti-aeglaselt; vaikselt valjult, sammud rütmi järgi; visuaalsete sümbolite ja nootide mõistmine ja kokkuviiimine.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; 4) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 5) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust.</p>	<p>1) loodushelide, aastaegade ja loomahälte imiteerimine kasutades suuga tekitatud heli ja käepäraseid vahendeid; 2) taktijoon, lõpujoon; taktimõõt 2 või 3 neljandikku Orffi pillidel 3) vabas vormis tants muusika saatel (klassikaline muusika, tantsumuusika, programmiline muusika; E. Griegi “Mäekuninga koopas”); loob lihtsamat rütmisaadet; 4) joonistamine muusika saatel, tundides käsitlevate pillide joonistamine; 5) rütm, tempo, tähelepanu, täpsus.</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane: kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil.</p>	<p>vaadatud videote ja kuulatud heliteoste iseloomustamine, mida-keda kuulsid, nägid? (C. Saint-Saënsi „Loomade karneval“), mängud.</p>
<p>2. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming Laulmine Õpilane: 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; 4) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M. Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks); 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle;</p>	<p>1) harjumuse kinnistamine laulda vabalt ja hea meelega; laulmine kogu klassiga ja pingiridade kaupa; peast laulmine, solo, duett, <i>a capella</i>, trio; õige sisse- ja väljahingamise ning kehahoiaku järjepidev treenimine; 2) muusika meeleolu määratlemine selle kuulamise kaudu ning väljendamine kehaga; 3) laulude ja mängude kordamine 1. klassist, mis hõlmavad kehalist aktiivsust (kükitamine, koputamine, plaksutamine, põlve patsud, käeliigutused kui sõnad – nt, katus, teretamine, söömise imiteerimine); laulud ilmastikust ning helide imiteerimine käepäraste vahenditega; kadri- ja mardipäeva laulud, jõululaulud; 4) tuntumate laulude valik vastavalt eale ja keeleoskusele: “Eesti hümn” – kaks esimest salmi, “Kevadel” (Juba linnukesed...), “Mu koduke”, Tiliseb, tiliseb aisakell”, “Lapsed, tupp”, “Teele, tee kurekesed”, “Emakesele”; 5) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, õpetaja selgitus ning õpilase refleksioon, laulukoor;</p>

<p>6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>6) mõistete kinnistamine: noodijoonestik, noot (noodipea ja noodivars), viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt; heliredeli lugemine ja laulmine; rütmisilbid TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A; kogu heliredeli lugemine ja laulmine, selle mõistmine kirjapildis; noodist laulmine; astmete, astmemudelite ja käemärkide kinnistamine; erineva keerukusastmega rütmide plaksutamine, taktimõõt ja dirigeerimine, kordusmärk; korrektsus noodivihikus; märkide mõistmine kõnes ja kirjas, nende samastamine ja järjepidev kasutamine; tutvumine mõistetega: solist, ansambel.</p>
<p>Pillimäng Õpilane: 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; 2) musitseerib väikekandlil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades; 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>1) Carl Orffi pillinimede kinnistamine ja pillide nimetamine; pillide kirjeldamine või joonistamine, pillide kuulamine ning nende kujutiste äratundmine piltidel; Eesti rahvapillide tundmine, nimetamine ja joonistamine; rütmilise lugemise ning edasiandmise kinnistamine keha liigutuste kaudu: koputused, marssimine, plaksutamine, rütmiorkestri imiteerimine; 2) Orffi pillid (rütmimunad, kellamängud, triangel, kuljused, Aafrika pillid, metallofon, pallid, kõlapulk); 3) plaksutab silpe õpetaja juhendamisel; rütmide ja koputuste omavaheline seos.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 4) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.</p>	<p>1) oskuste kinnistamine: liigutused muusika saatel, nt kükitamine, kummardamine, rütmi plaksutamine ja -koputamine, loodusnähtuste ja tegevuste imiteerimine (ole tasa, kuula kõrvaga jne); ringtantsud; 2) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber; 3) tuntumad rahvatantsud: "Labajalavalss", "Reinlender"; 4) oskuste kinnistamine: notatsioon – meetrum: pikk-lühike, kiiresti-aeglaselt; vaikselt valjult, sammud rütmi järgi; visuaalsete sümbolite ja nootide mõistmine ja kokkuviiimine.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob lihtsamaid tekste (liisusalme,</p>	<p>1) loodushelide, aastaegade ja loomahälte imiteerimine kasutades suuga tekitatud heli ja käepäraseid vahendeid; transpordivahendite helide kuulamine ja imiteerimine; 2) mõistete ja oskuste kinnistamine: taktijoon, lõpujoon; taktimõõt 2 või 3 neljandikku orfipillidel, nt ka metallofonil; 3) kõikide astmemudelite ja käeasendite kasutamine improviseerimisel; loob rütmisaadet;</p>

<p>regivärsse, laulusõnu jne); 5) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; 6) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 7) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.</p>	<p>4) muusika kuulamine ja seda iseloomustavate sõnade kirjutamine; 5) vabas vormis tants muusika saatel (klassikaline muusika, tantsumuusika, programmiline muusika; T. Raadik “Karupoeg Puhh”); 6) joonistamine muusika saatel, pillide joonistamine, muusika meeleolu joonistamine, muusika meeleolu ja pillide sõnaline kirjeldamine; 7) rütm, tempo, tähelepanu, täpsus.</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika).</p>	<p>1) vaadatud videote ja kuulatud heliteoste iseloomustamine suuliselt või visuaalselt, autorid: A. Vivaldi, I. S. Bach, W. A. Mozart, L. van Beethoven, R. Päts, R. Eespere; 2) laulude iseloom lähtuvalt eesmärgist: aastaajad, isade- ja emadepäev, sünnipäev, kadri- ja mardipäev, jõulud, loomad ja linnud.</p>
<p>3. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming. Laulmine Õpilane: 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; 4) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M. Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks); 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle; 6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes.</p>	<p>1) vabalt ja hea meelega laulmine õigesti intoneerides üksi või koos ansambliga; laulmine kogu klassiga ja pingiridade kaupa; peast laulmine, solo, duett, <i>a capella</i>, trio, ansambel; kehaliste - ja hingamisharjutuste mõistmine ja sooritamine õpetaja juhendamisel enne laulma hakkamist; 2) muusika meeleolu määratlemine selle kuulamise kaudu ning selle väljendamine keha ning näoilmega; 3) teadlik tegevus - laulud ja mängud, mis hõlmavad kehalist aktiivsust (kükitamine, koputamine, plaksutamine, põlve patsud, käeliigutused kui sõnad – nt, katus, teretamine, söömise imiteerimine); laulud ilmastikust ning helide imiteerimine käepäraste vahenditega; kadri- ja mardipäeva laulud, jõululaulud; 4) kõikide kooliastme ühislaulude peast laulmine; 5) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, õpetaja selgitus ning õpilase analüüs, laulukoor; tuntumad heliloojad (M. Härma, G. Ernesaks, A. Pärt); 6) teadlik tundmine - noodijoonestik, noot (noodipea ja noodivars), viis, rütm, meetrum, löök, takt, taktijoon, lõpujoon, 2- ja 3-osaline taktimõõt; heliredeli lugemine ja laulmine; rütmisilbid TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TIRI-TIRI, paus,</p>

	<p>kogu heliredeli lugemine ja laulmine, selle mõistmine kiriapildis; noodist laulmine; astmete, astmemudelite ja käemärkide tundmine ning nende vabalt rakendamine; erineva keerukusastmega rütmide plaksutamine, taktimõõt ja dirigeerimine, kordusmärk; korrektsus noodivihikus; märkide mõistmine kõnes ja kirjas, nende samastamine ja oskuslik kasutamine; solist, ansambel.</p>
<p>Pillimäng Õpilane: 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; 2) musitseerib väikekandlil või plokkflöödil esmaseid mänguvõtteid kasutades; 3) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus.</p>	<p>1) Carl Orffi pillide tundmine ja kasutamine; pillide kirjeldamine või joonistamine, pillide kuulamine heli järgi; Eesti rahvapillide tundmine, nimetamine ja joonistamine; rütmi lugemine ning edasiandmine keha liigutuste kaudu: marssimine, rütmiorkestri imiteerimine, hüppamine; 2) Orffi pillid (rütmimunad, kellamängud, triangel, kuljused, Aafrika pillid, metallofon, pallid, kõlapulk); 3) silpide plaksutamine ja nimetamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 4) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda liikumisel.</p>	<p>1) muusikalise oskuse väljendamine liikumise abil (liigutused muusika saatel, nt kükitamine, kummardamine, rütmi plaksutamine; ringtantsud (polka, marss); menueti suuline analüüs; 2) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber; 3) tuntuimad rahvatantsud: "Labajalavalss", "Reinlender", "Kaerajaan"; 4) notatsioon – meetrumi teadlik kasutamine: pikk-lühike, kiiresti-aeglaselt; vaikselt valjult; visuaalsete sümbolite ja nootide mõistmine ja kokkuviiimine.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); 5) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; 6) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 7) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus.</p>	<p>1) loodushelide, aastaegade ja loomahälte imiteerimine kasutades suuga tekitatud heli ja käepäraseid vahendeid; transpordivahendite helide kuulamine ja imiteerimine; 2) teadlik kasutamine - taktijoon, lõpujoon; taktimõõt 2 või 3 neljandikku orfipillidel, nt ka metallofonil; rütmirühmad; 3) kõikide astmemudelite ja käeasendite oskuslik kasutamine improviseerimisel; rütmisaate teadlik kasutamine 4) muusika kuulamine ja seda iseloomustavate sõnade kirjutamine; 5) vabas vormis tants muusika saatel (klassikaline muusika, tantsumuusika, programmiline muusika, J.S. Bachi menuetid, J. Straussi polkad ja valsid; 6) joonistamine muusika saatel ja autorite tutvustus (E.Grieg), muusika meeleolu</p>

	<p>joonistamine, muusika meeleolu ja pillide sõnaline kirjeldamine;</p> <p>7) rütm ja rütmirühmad, tempo, dünaamika.</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;</p> <p>2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);</p> <p>3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka);</p> <p>4) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapäille ning kirjeldab neid.</p>	<p>1, 2) vaadatud videote ja kuulatud heliteoste iseloomustamine suuliselt või visuaalselt, mõne maailmakuulsusega helilooja tundmine, autorid: J.S. Bach, W.A. Mozart, Lv. Beethoven, J. Strauss, A. Vivaldi, E. Grieg.</p> <p>3) vokaal- ja instrumentaalmuusika kuulamine, videote vaatamine ja analüüs, sh muusikažanrid (marss, valss, polka, menuett);</p> <p>4) raamatud, internetiallikad - koos õpetajaga.</p>
4. klass	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming</p> <p>Laulmine Õpilane:</p> <p>1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;</p> <p>2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter);</p> <p>4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.</p>	<p>1) kehaliste- ja hingamisharjutuste teadlik kasutamine enne laulma hakkamist; vabalt, julgelt ja hea meelega laulmine; laulmine kogu klassiga ja pingiridade kaupa; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt, peast laulmine, solo, duett, <i>a capella</i>, trio;</p> <p>2) lihtsa lauluviisi loomine (lauldes helireal või kasutades helirea loomisel algelist noodistusprogrammi); sissejuhatus kaanonitesse (T. Ervald „Laulab vesi”);</p> <p>3) II kooliastme ühislaulud: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann);</p> <p>4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, tutvumine autorite elulooga, laulukoor (kirjalik analüüs);</p> <p>5) teadlik tundmine - noodid, astmed, rütmirühmad; sissejuhatus rütmiliste etteütluste kirjutamisse; heliredeli lugemine ja laulmine.</p>
<p>Pillimäng Õpilane:</p> <p>1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);</p> <p>2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus</p>	<p>1) teadlik tundmine ja kasutamine - Carl Orffi pillid, kehapillid; pillide suuline ja kirjalik kirjeldamine ja äratundmine kuulamisel; Eesti rahvapillide äratundmine kuulamisel;</p> <p>2) plokkflöödi ja kandle kõla eristamine, plokkflöödi tutvustamine läbi õpetajapoolse mänguviisi demonstreerimise; sissejuhatus FL Studio-sse;</p>

<p>digivõimalusi; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.</p>	<p>3) klaviatuuri tundmine, helirea või lihtsama meloodia mängimine; 4) noodid, rütmirühmad, taktimõõdud, tempo, dünaamika.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) muusikalise oskuse väljendamine liikumise abil (liigutused muusika saatel, kummardamine, rütmi plaksutamine; ringtantsud; muusikavormi suuline analüüs; 2) tuntuimad rahvatantsud: “Labajalavalss”, “Reinlender”, “Kaerajaan”; suuline teadlik analüüs: polka, valss, menuett; 3) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaadipillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	<p>1) pillide imiteerimine häälega või kasutades käepäraseid vahendeid; 2) teadlik kasutamine - noodid, rütmirühmad; taktimõõdud; FL Studio algtõed 3) kõikide astmemudelite ja käeasendite oskuslik kasutamine improviseerimisel; kehapilli ja rütmisaate teadlik kasutamine; 4) lühiteksti kirjutamine antud sõnade või riimiga; 5) antud vormis lihtne rütmisaade (menuett, polka, marss, valss).</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 5) eristab kuulduliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist</p>	<p>1) helilintide kuulamine; kaasõpilaste esitluste vaatamine; videote vaatamine, kuulamine ning analüüs; mõte, tuju, tämber, dünaamika, tempo, meloodia, harmoonia, rütm; 2) eesti rahvalaulu liikide tutvustus (hällilaul, töölaul jne); rahvapillide äratundmine ja suuline lühikirjelduse oskus (kannel, vilepill, lõõtspill); rahvatantsud ja kohane muusika - algtõed; üldlaulupidude traditsiooni tundmise ja lühikirjelduse oskus; 3) raamatud, internetiallikad, õpik - õpetaja abiga ja iseseisvalt; 4) tutvumine kooriliikidega (nais-, mees-, mudilaskoor); hääle eristamise algtõed (sopran, alt, tenor, bass); 5) keelpillid, puhkpillid, löökpillid; 6) suuline ja kirjalik analüüs: orkestri koosseis, dirigent, muusikud, pillid; 7) muusikapala kuulamine ja selle rütmi kirjutamine: TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, paus, TIRI-TIRI, TAIRI.</p>

kirjaoskust.	
5. klass	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming</p> <p>Laulmine Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.</p>	<p>1) kehaliste- ja hingamisharjutuste oskuslik kasutamine enne laulma hakkamist; vabalt, julgelt ja hea meelega laulmine; laulmine kogu klassiga ja pingiridade kaupa; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt, peast laulmine, solo, duett, <i>a capella</i>, trio; 2) lauluviisi teadlik loomine (lauldes helireal või kasutades helirea loomisel algelist noodistusprogrammi); kaanonite laulmine; 3) „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber); 4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, kirjalik analüüs (autorid, kooride ja laulude liigid, laulupeo saamisluhu); 5) teadlik tundmine - noodid, astmed, rütmirühmad; teadlik rütmiliste etteütluste kirjutamine; heliredeli lugemine ja laulmine.</p>
<p>Pillimäng Õpilane: 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.</p>	<p>1) oskuslik tundmine ja kasutamine - Carl Orffi pillid, kehapillid; pillide suuline ja kirjalik kirjeldamine, äratundmine kuulamisel; Eesti rahvapillide äratundmine kuulamisel, jaurami mängimine; 2) plokkflöödi ja kandle kõla eristamine ja selle muusikapala suuline iseloomustamine; FLStudio 3) klaviatuuri teadlik tundmine (helirida), helirea või meloodia mängimine; 4) noodid, rütmirühmad, taktimõõdud, tempo, dünaamika, erinevate pillide kasutamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) muusikalise oskuse väljendamine liikumise abil (liigutused muusika saatel, kummardamine, rütmi plaksutamine; ringtantsud); muusikavormi suuline ja kirjalik analüüs; 2) tuntuimad rahvatantsud: “Kaerajaan”, “Sudmalinas”, sõõrtantsud - suuline ja kirjalik analüüs; 3) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa, iseärasus.</p>

<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	1) helide imiteerimine häälega või kasutades käepäraseid vahendeid; 2) oskuslik kasutamine - noodid, rütmirühmad TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, paus; taktimõõdud: kaks, kolm, neli neljandiku; FLStudio baasoskused; 3) kõikide astmemudelite ja käeasendite oskuslik kasutamine improviseerimisel; kehapilli ja rütmisaate teadlik iseseisev kasutamine; 4) teksti kirjutamine antud sõnade või rütmiga; 5) antud vormis teadlik keha- ja rütmisaade.
<p>Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 5) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.</p>	1) helilintide kuulamine ja videote vaatamine, analüüs: mõte, tuju, tämber, dünaamika, tempo, meloodia, harmoonia, rütm, pillid, koosseisud, dirigent; 2) eesti rahvalaulu ja tantsu tundmine; eesti rahvapillide äratundmine ja kirjalik kirjelduse oskus; üldlaulupidude traditsiooni tundmise ja kirjelduse oskus; 3) raamatud, internetiallikad, õpik - peamiselt iseseisvalt; 4) kooriliikide tundmine (nais-, mees-, sega, mudilaskoor); hääle eristamine kuulamisel (sopran, alt, tenor, bass); 5) suuline orkestripillide kirjeldus: keelpillid, puhkpillid, löökpillid; 6) kirjalik analüüs: orkestri koosseis, dirigent, muusikud, pillide rühmad; 7) muusikapala kuulamine ja selle rütmi kirjutamine: TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, paus, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI.
<p>6. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming Laulmine Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K.</p>	1) kehaliste- ja hingamisharjutuste oskuslik kasutamine enne laulma hakkamist; vabalt, julge laulmine; laulmine kogu klassiga ja ansambelis; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt, peast laulmine, solo, duett, trio, <i>a capella</i> ; 2) lauluviisi loomine (lauldes helireal või kasutades helirea loomisel noodistusprogrammi); kaanonite laulmine; teiste rahvaste rahvaviiside laulmine (inglise ja eesti keeles); 3) „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“

<p>A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter);</p> <p>4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.</p>	<p>(F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter);</p> <p>4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, kirjalik analüüs (autorite elulood ja tuntumad teosed, kooride ja laulude liigid, laulupeo saamislugu, kaasa laulmine);</p> <p>5) oskuslik tundmine - noodid, astmed, rütmirühmad; teadlik rütmiliste etteütluste kirjutamine; heliredeli lugemine ja laulmine. Sissejuhatus teemasse “akordid”.</p>
<p>Pillimäng Õpilane:</p> <p>1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);</p> <p>2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandlil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;</p> <p>3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga;</p> <p>4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.</p>	<p>1) oskuslik tundmine ja kasutamine - Carl Orffi pillid, kehapillid; pillide kirjalik kirjeldamine, äratundmine kuulamisel; Eesti rahvapillide äratundmine kuulamisel, jaurami mängimine,</p> <p>2) plokkflöödi ja kandle kõla eristamine ja nendel instrumentidel mängitava muusikapala suuline iseloomustamine; sissejuhatus süntesaatori mängimisse; sissejuhatus ukulele mängimisse; süntesaatori mängimise algoskused (digitaalselt arvutiprogrammi abil);</p> <p>3) klaviatuuri tundmine (helirida ja lihtsamad akordid), helirea, akordide ja meloodia mängimine;</p> <p>4) noodid, akordid, rütmirühmad, taktimõõdud, tempo, dünaamika, erinevate pillide kasutamine.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane:</p> <p>1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;</p> <p>2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;</p> <p>3) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) muusikalise oskuse väljendamine liikumise abil (liigutused muusika saatel, kummardamine, rütmi plaksutamine; ringtantsud; tüüpilised liigutused iiri-, saksatantsudes jt); muusikavormi kirjalik analüüs;</p> <p>2) tuntuimad rahvatantsud Eestis ja mujal maailmas: vaatamine ja kirjalik analüüs;</p> <p>3) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa, iseärasus, tantsutehnika.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane:</p> <p>1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;</p> <p>2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;</p> <p>3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;</p> <p>4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);</p> <p>5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.</p>	<p>1) helide imiteerimine häälega või kasutades käepäraseid vahendeid;</p> <p>2) Orffi pillid, kehapillid; oskuslik kasutamine - noodid, rütmirühmad TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, paus, TI-TIRI; taktimõõdud: kaks, kolm, neli neljandiku, kolm kaheksandiku;</p> <p>3) kõikide astmemudelite ja käeasendite kasutamine improviseerimisel; kehapilli ja rütmisaate oskuslik iseseisev kasutamine; FL Studio</p> <p>4) teksti kirjutamine antud sõnade või riimiga, proov kirjutada sõnu iseseisvalt;</p> <p>5) antud vormis oskuslik rütmisaade kehapillidel.</p>

<p>Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 5) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.</p>	1) helilintide kuulamine ja videote vaatamine, teadlik analüüs - mõte, tuju, tämber, dünaamika, tempo, meloodia, harmoonia, rütm, pillid, koosseisud, dirigent; 2) eesti rahvalaulu ja tantsu tundmine; eesti rahvapillide ja üldlaulupidude traditsioonide teadlik kirjeldamine; 3) raamatud, internetiallikad, õpik - iseseisvalt; 4) kooriliikide teadlik tundmine (nais-, mees-, sega, mudilaskoor); hääle teadlik eristamine kuulamisel (sopran, alt, tenor, bass); Eesti Rahvusmeeskoor, (Narva Muusikakool) Poiste- ja noormeeste koor – tutvustus; 5) kirjalik orkestripillide kirjeldus: keelpillid, puhkpillid, löökpillid; sissejuhatus dirigendi juhatusse; 6) teadlik analüüs: orkestri koosseis, dirigent, muusikud, pillide rühmad, kontsertide tüübid; 7) muusikapala kuulamine ja selle rütmi kirjutamine: TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, paus, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, TI-TIRI.
<p>7. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming Laulmine Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.</p>	1) kehaliste- ja hingamisharjutuste tundmine ning kasutamine; vabalt, julgelt laulmine, laulurepertuaari valimisel osalemine; laulmine kogu klassiga ja ansamblis; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt, peast, laulmine, solo, duett, trio, a capella; 2) lauluviisi loomine (lauldes helireal või kasutades helirea loomisel noodistusprogrammi); kaanonite laulmine; teiste rahvaste laulude laulmine - inglise, rootsi (“Ahvenamaa viis”, “Vem kan segla”) ja eesti keeles; 3) „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“; 4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, oskuslik kirjalik analüüs (autorite elulood ja teosed, kooride ja laulude liigid, laulupeo saamisluu, kaasa laulmine, tuntud eesti dirigendid); 5) oskuslik tundmine - noodid, astmed, rütmirühmad; oskuslik rütmiliste etteütluste kirjutamine; heliredeli lugemine ja laulmine, akordid.
<p>Pillimäng Õpilane: 1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille,</p>	1) Carl Orffi pillide ja kehapillide kasutamine, pillide teadlik kirjeldamine, äratundmine kuulamisel; Eesti rahvapillide äratundmine

<p>plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;</p> <p>2) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;</p> <p>3) uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblesse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;</p> <p>4) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.</p>	<p>kuulamise, süntesaatori mängimine algtasemel;</p> <p>2) süntesaatori ja ukulele mängimine algtasemel, sissejuhatus kitarrimängimisse;</p> <p>3) plokkflöödi ja kandle kõla eristamine, neil pillidel esitatud muusikapala kirjalik iseloomustamine;</p> <p>4) klaviatuuri tundmine (helirida, akordid ja pööred), helirea, akordide ja meloodia mängimine.</p>
<p>Muusikaline omalooming</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;</p> <p>2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalsete keskkondi kasutades;</p> <p>3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);</p> <p>4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;</p> <p>5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.</p>	<p>1) teadlik ukulele mängimine, digiprogrammid;</p> <p>2) oskuslik kasutamine - noodid, rütmirühmad TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, paus, TI-TIRI, TIRI-TI; taktimõõdud: kaks, kolm, neli neljandiku, kolm ja kuus kaheksandiku; FL Studio;</p> <p>3) kõikide astmemudelite ja käeasendite kasutamine improviseerimisel; kehapilli ja rütmisaate iseseisev kasutamine, laulusõnade loomine;</p> <p>4) teksti kirjutamine, kaaslaste loomingu analüüs;</p> <p>5) rütmirühmad, taktimõõdud, noodid.</p>
<p>Muusikaline liikumine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;</p> <p>2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;</p> <p>3) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm);</p> <p>4) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) Araabia, Iisraeli, India rahvastetantsud: tüüpilised liigutused; muusikavormi teadlik analüüs;</p> <p>2) Rahvastetantsude vaatamine ja teadlik analüüs;</p> <p>3) Hip-hop ja rahvaste muusika;</p> <p>4) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa, iseärasus, tantsutehnika teadlik oskus.</p>
<p>Muusika kuulamine</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) uurib kodukohta ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;</p> <p>3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;</p> <p>4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi</p>	<p>1) Ida-Virumaa ja Eesti laulude, tantsude ja traditsioone uurimine; muusika kuulamine ja videote vaatamine - analüüs;</p> <p>2) Eesti ja teiste maade rahvalaulude ja tantsude võrdlemine: traditsioonid, pillid, usk;</p> <p>3) Rahvaste teatri- ja ooperi tüübid (Pekingi ooper, nukuteater jt);</p> <p>4) Kontsertide teadlik analüüs: tüüp, vorm, esinemine, näitlejad, helikujundus;</p> <p>5) raamatud, internetiallikad, õpik, õpetajapoolne tutvustus;</p> <p>6) MP3, AAC, FLAC;</p> <p>7) rütmirühmad: TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, paus, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, TI-TIRI, TIRI-TI; taktimõõdud: kaks, kolm, neli neljandiku, kolm ja kuus kaheksandiku;</p>

<p>kaaslastega;</p> <p>5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <p>6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;</p> <p>7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust;</p> <p>8) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;</p> <p>9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga;</p> <p>10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskondades.</p>	<p>noodid;</p> <p>8) muusika õppeasutused (muusikakoolid), produtsent, laulja, helilooja jt;</p> <p>9) sissejuhatus muusikateraapiasse: harf;</p> <p>10) sissejuhatus FL Studio virtuaalkeskonda; Copyright Euroopas.</p>
<p>8. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming</p> <p>Laulmine Õpilane:</p> <p>1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansambelis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;</p> <p>2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;</p> <p>3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär);</p> <p>4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;</p> <p>5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida.</p>	<p>1) kehaliste- ja hingamisharjutuste tundmine ja kasutamine; vabalt, julge laulmine klassis või ansambelis, laulurepertuaari teadlik valimine; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt;</p> <p>2) Eesti vanemad ja uuemad laulud, rahvaste laulud (“Veere, veere, päevakene”, “Elu, elu, miks mind vaevad”), kaanonid heebrea keeles jt;</p> <p>3) „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär);</p> <p>4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, kirjalik analüüs (autorite elulood ja teosed, kooride ja laulude liigid, laulupeo saamisloo kordamine, kaasa laulmine, tuntud eesti dirigendid ja koorid);</p> <p>5) oskuslik nootide, rütmide, taktimõõdu ja akordide kasutamine; hääleharjutused, artikulatsioon, hääle hoidmise reeglid.</p>
<p>Pillimäng Õpilane:</p> <p>1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus;</p> <p>2) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades;</p>	<p>1) Carl Orffi ja kehapillide kasutamine, pillide oskuslik kirjeldamine, äratundmine kuulamisel; süntesaatori mängimine;</p> <p>2) Ukulele ja kitarril mängimine;</p> <p>3) süntesaatori, ukulele, kitarril ja rütmipillide tundmine ja kasutamine;</p>

<p>3) uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansamblesse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut;</p> <p>4) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguuskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.</p>	<p>4) klaviatuuri tundmine (helirida, akordid ja pööred), helirea, akordide ja meloodia mängimine; esinemised kooli kontserditel.</p>
<p>Muusikaline omalooming Õpilane:</p> <p>1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm;</p> <p>2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalseid keskkondi kasutades;</p> <p>3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm);</p> <p>4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu;</p> <p>5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.</p>	<p>1) oskuslik ukulele mängimine, digiprogrammid;</p> <p>2) FL Studio keskkonna kasutamine ja GarageBandi keskkonnaga tutvumine;</p> <p>3) kõikide astmemudelite ja käeasendite kasutamine improviseerimisel; kehapilli ja rütmisaate iseseisev kasutamine, laulusõnade loomine;</p> <p>4) teksti teadlik kirjutamine, kaaslaste loomingut analüüs;</p> <p>5) Rütmirühmad, taktimõõdud, akordid, noodid.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane:</p> <p>1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu;</p> <p>2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;</p> <p>3) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm);</p> <p>4) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) Ladina-Ameerika tantsud: tüüpilised liigutused; muusikavormi oskuslik analüüs;</p> <p>2) Rahvastetantsude vaatamine ja oskuslik analüüs;</p> <p>3) Ladina-Ameerika tantsud: samba, salsa, makarena jt.;</p> <p>4) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa, iseärasus, tantsutehnika oskuslik analüüs.</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane:</p> <p>1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest;</p> <p>3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;</p> <p>4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega;</p> <p>5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika</p>	<p>1) Ida Virumaa ja Eesti laulude, tantsude ja traditsioone tundmine; muusika kuulamine ja videote vaatamine - analüüs;</p> <p>2) Eesti ja Ladina-Ameerika rahvalaulu ja tantsu võrdlemine: traditsioonid, pillid, iseärasus;</p> <p>3) Mambo, flamenko, tango jt;</p> <p>4) Kontsertide oskuslik analüüs: tüüp, vorm, esinemine, näitlejad, helikujundus, kostüümid;</p> <p>5) raamatud, internetiallikad, õpik, õpetajapoolne tutvustamine, lühiloengud;</p> <p>6) MP3, AAC, FLAC: eristab programmi kvaliteeti;</p> <p>7) Rütmirühmad: TA, TITI, TAA, TAAA, TAAAA, paus, TIRI-TIRI, TAIRI, TAI-TI, TI-TIRI, TIRI-TI; taktimõõdud: kaks, kolm, neli neljandiku, kolm ja kuus kaheksandiku; noodid, akordid;</p> <p>8) muusika õppeasutused (muusikakoolid), produtsent, laulja, helilooja, DJ, dirigent jt.9)</p>

<p>suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 8) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskcondades.</p>	<p>Muusikateraapia: pillid, žanrid, teosed. 10) FL Studio virtuaalkeskonnas teadlik muusikaloomise oskus.</p>
<p>9. klass</p>	
<p>Musitseerimine: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, muusikaline omalooming</p> <p>Laulmine Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansambelis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleparaati ja teab, et häält on vaja hoida.</p>	<p>1) kehaliste- ja hingamisharjutuste tundmine ning kasutamine; vabalt, julge laulmine klassis või ansambelis, laulurepertuaari teadlik valimine; laulmine kahehäälselt/mitmehäälselt; kaanonid erinevates keeltes; 2) Eesti vanemad ja uuemad laulud, rahvaste laulud (“Veere, veere, päevakene”, “Elu, elu, miks mind vaevad”, kaanonid); 3) „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) laulupidude traditsioon – esinemiste vaatamine, kirjalik analüüs (autorid ja teosed, kooride ja laulude liigid, laulupeo saamisloo kordamine, kaasa laulmine, tuntud eesti dirigendid ja koorid, repertuaari tundmine); 5) oskuslik nootide, rütmide, taktimõõdu ja akordide kasutamine erinevates helistikes; hääleharjutused, artikulatsioon, hääle hoidmise reeglid.</p>
<p>Pillimäng Õpilane: 1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 2) musitseerib akustilisel kitarril või ukulelel esmaseid mänguvõtteid kasutades; 3) uurib pillide tämbrilisi omadusi, valib ansambelisse sobivad pillid ja põhjendab oma valikut; 4) süvendab I ja II kooliastmes omandatud</p>	<p>1) Carl Orffi ja kehapillide kasutamine, pillide oskuslik kirjeldamine, äratundmine kuulamisel; süntesaatori mängimine; 2) Ukulele ja kitarril oskuslik mängimine; 3) süntesaatori, ukulele, kitarril ja rütmipillide oskuslik kasutamine; 4) klaviatuuri hea tundmine (helirida, akordid, pööred, lihtsad heliredelid), esinemised kooli kontserditel (laulmine ja pillimäng).</p>

<p>pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes.</p>	
<p>Muusikaline omalooming Õpilane: 1) loob ning esitab iseseisvalt ja/või rühmas kaasmänge, rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, (digi)kompositsioone jm; 2) katsetab loomeideedega omaloomingus, sh digitaalset keskkondi kasutades; 3) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 4) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 5) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust.</p>	<p>1) oskuslik ukulele, kitarri ja süntesaatori mängimine, digiprogrammid; 2) FL Studio ja GarageBandi keskkondade kasutamine; 3) teadlik laulusõnade loomine; 4) teksti oskuslik kirjutamine, kaaslaste loomingut teadlik analüüs; 5) Rütmirühmad, taktimõõdud, akordid, noodid, helistikud.</p>
<p>Muusikaline liikumine Õpilane: 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu; 3) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm); 4) rakendab liikumises muusikateadmisi.</p>	<p>1) Jazzmuusika: tüüpilised liigutused; 2) jazzmuusika esitamise videote vaatamine ja analüüs; 3) tantsud: bluus, bugi-vugi jt; 4) tempo, dünaamika, meloodia; rütm, harmoonia, tämber, rõhuline/rõhutu osa, iseärasus, tantsutehnika oskuslik analüüs, tantsude äratundmine.</p>
<p>Muusika kuulamine Õpilane: 1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; 2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi;</p>	<p>1) Ida Virumaa ja Eesti laulude, tantsude ja traditsioone tundmine; kuulamine ja videote vaatamine, analüüs ja tõlgendus; 2) Eesti ja Ameerika rahvalaulu ja tantsu võrdlemine: traditsioonid, pillid, stiilid, iseärasus; 3) Gospel, ragtime, sving jt; 4) Kontsertide oskuslik analüüs: tüüp, vorm, stiil, esinemine, näitlejad, helikujundus, kostüümid; 5) raamatud, internetiallikad, õpik, õpetajapoolne tutvustamine, lühiloengud; 6) MP3, AAC, FLAC, Spotify; 7) Rütmirühmad, taktimõõdud, noodid, akordid ja pööred, helistikud; 8) muusikalised õppeasutused (kõrgkoolid), produtsent, laulja, helilooja, DJ, dirigent, tantsija jt. 9) Muusikateraapia: pillid, žanrid, stiilid, teosed. 10) FL Studio ja GarageBand virtuaalkeskkonnades muusikaloomise oskus; Copyright Euroopas.</p>

7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 8) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.	